

Het Vetkruid of Vetblad. (*Pinguicula vulgaris*).

Enkele onzer lezers vragen, wat dat toch voor een geheimzinnig plantje is, dat *pinguicula vulgaris*, waarover al in verscheidene afleveringen is gesproken. Als antwoord hierbij een teekening en een korte beschrijving.

Pinguicula is van de weinige vleeschetende planten, die ons land rijk is. Bij het vangen en verteeren van zijn prooi voert het, evenals de *drosera*, bewegingen uit, maar die vallen niet zoo in het oog als bij een zonnedauwplant.

Evenals deze is het vetblad over zijn geheele oppervlakte met fijne steeltjes of haren bezet. Deze haren die met het bloote oog nog even te zien zijn, dragen knopjes, die een kleverige vloeistof afscheiden. Daardoor schijnt het geheele blad met een laag vetbolletjes bedekt.

Geraakt een klein dier, een vlieg, een mug, een spinnetje of welk diertje ook, op het blad, dan laten de kleverige bolletjes het niet weer los; daarbij beginnen deze klierhaartjes sterker af te scheiden en, ligt de prooi in het midden van het blad, dan vormt zich daar, om zoo te zeggen, een plasje, waarin de gevangen muggen of spinnetjes opgelost worden; want dit vocht is een zure stof, die evenals ons maagsap het verteerbare deel van het voedsel tot een spijsbrij maakt. Bovendien bevinden zich tusschen de genoemde haren met knoppen, nog een groot aantal halve bolletjes op zeer korte steeltjes. Deze zijn alleen met het microscoop te onderscheiden. Ze voegen bij de zure, oplossende vloeistof nog een andere stof, die de eiwitstoffen in de prooi verteerbaar maakt. Zoo iets geschiedt ook in onze maag.

Op de teekening ziet ge, dat de randen der bladeren naar binnen omgebogen zijn. Dit ombuigen is vooral sterk bij oude bladeren, die prooi gevangen hebben. Jonge, pas ontvouwde bladeren vertoonen slechts een spoor van een dergelijke inkrulling.

Komt een vliegje, of ook een zaadkorrel, een heideblaadje, een bolletje stuifmeel op het blad dicht bij de rand, dan krult deze zich heel langzaam naar binnen in. Dit duurt vaak twee of drie dagen. Door die beweging wordt de gevangen prooi naar het midden van het blad geschoven, of ook wel — indien het mugje zeer dicht bij de rand vastraakte — krult zich de rand er omheen en wordt het voedsel verteerd, op de plaats zelf, waar het belandde.

De bloemen van dit plantje staan op lange stelen en hebben een spoor met honig gevuld. Ze lijken wel wat op vlasbekjes; ze zijn echter niet geel maar fraai paars, van dezelfde tint ongeveer als Maartsche Viooltjes. Daardoor wordt het vetkruid hier en daar ook wel „kleverig viooltje” genoemd. De keel van de bloempjes is met witte haartjes bezet.

Om deze tijd van het jaar vindt ge nog rijpe vruchten aan de plant. De zaden kunt ge licht verzamelen, maar denk er om, dat ze uiterst fijn zijn en dat het zakje, waarin ge ze wilt bewaren, goed gesloten moet worden.

Het beste is ze uit te zaaien in veenmos onder glas.

Dit kan in de nazomer nog goed gaan; en dan moet ge ze in een vorstvrij, niet te warm vertrek laten overwinteren. De eerste bladeren sterven af, maar als ge goed toeziet blijft er een winterknopje over, zoo groot als een erwt, en diep in 't mos gedoken.

Ook met de zandkluit uitgestoken planten kunt ge de winter wel overhouden; in 't vroege voorjaar ontwikkelen zich uit de knop de nieuwe bladeren; die staan in een terrarium of onder een glazen klok meer opgericht dan op de heide in de vrije lucht; daar liggen ze plat op de vochtige bodem.

Ze eischen veel zon, vocht en lucht; het glas mag de plantjes dus vooral niet van de lucht afsluiten.

Onze vraag naar Nederlandsche groeiplaatsen van het vetkruid (in de 1ste aflevering) is hoofdzakelijk gedaan om zijn geographische verspreiding voor ons land vast te stellen.

Wij wisten, dat het op het diluvium op enkele plaatsen veel voorkwam; toch kan het in gewoon veenmos uit een Hollandsche plas best aarden. Dat hebben verscheidene plantjes getoond, die in ons terrarium rijk gebloeid, rijpe zaden gekregen en daarna overwinterd hebben, zonder dat er ook maar een van gestorven is.

Wij dachten daarom, dat het ook wel eens, hier of daar aan de rand van onze Hollandsche of Utrechtsche veenplassen kon voorkomen; wij hebben op heel wat plaatsen gezocht, die ons voor het groeien van *pinguicula* gunstig voorkwamen, maar het vetkruid nergens kunnen vinden.

De groeiplaatsen, in de vorige aflevering opgegeven, vallen dan ook alle ten oosten van de lijn, die in ons land het alluvium van het diluvium scheidt.

Mocht iemand het ooit in het westen van ons land gevonden hebben, of het nog vinden, dan houden wij ons ten zeerste aanbevolen voor bericht.

Later hopen wij dit fraaie plantje, dat door blad en bloem beide uiterst merkwaardig is, nog eens uitvoerig te bespreken.

E. Hs.

Vetkruid. (*Pinguicula vulgaris*).

Dezer dagen ontvingen wij bericht van den heer A. J. S., te A., dat hij *pinguicula* gevonden heeft op een oerbank bij Bijsteren, onder Putten, in gezelschap van zonnedauw en 't heerlijk bloempje *parnassia*, dat ook gauw in onze kolommen een beurt krijgt.